

ВУКОВИ ПЕВАЧИ

Припремила: *наставница Валентина Мујичић*

О народним певачима Вук Стефановић Караџић (1787–1864)

Вук Караџић је за велики број песама оставио податке од кога их је чуо и забележио, али о самим певачима се мало зна. Вук томе није придавао много пажње, тако да је само оним најбољим посветио више простора у збиркама. Доста опширан опис неких својих певача оставио је у предговору четврте књиге народних песама лајпцишког издања. Вукови певачи су били ХАЈДУЦИ, СЛЕПЦИ и ТРГОВЦИ. Зашто баш они?

Тешан Подруговић

- Тешан је био Гавриловић, а Подруговић му је надимак зато „што је био висок као **по другога** човека“. Родом је из Црне Горе. Вука је срео 1815. у Срему, у Карловцима. Паметан и поштен, весео и шаљивџија, али наоко увек намрштен. Претукли су га Турци и од тога је и умро. Није стварао нове песме већ је преуређивао постојеће; само их је **казивао**. Вук га је највише ценио. За њега Тешан је био идеал народног певача. Песме је „разумевао и осећао“ и знао их је лепо и „по реду“ казивати. Од њега је Вук забележио двадесетак песама и неколико бајки и приповедака.
- Најпознатије песме су:
- *Женидба Душанова, Марко Краљевић и Муса Кесеџија, Марко Краљевић и Љутица Богдан, Марко Краљевић познаје очину сабљу, Марко Краљевић и Арапин, Цар Лазар и царица Милица, Женидба Стојана Јанковића...*

Филип Вишњић

Родом из Босне. Презиме добио по мајци Вишњи. Ослепоо са осам година од великих богиња. Певао у Првом српском устанку. После пропасти устанка одлази у Срем, у село Грк, данашње Вишњићево, где је и умро. Вука је упознао у манастиру Шишатовцу 1815. године и од њега је Вук записао 17 песама.

Професионални певач; познат по читавом босанском пашалуку, све до Скадра. Певао по селима и на манастирским саборима, али и на дворовима турских првака. Имао је два репертоара, за хришћане и за муслимане. Испевао је готово све песме из Првог и Другог српског устанка.

- Створио је бројне песме, које се деле у две групе:

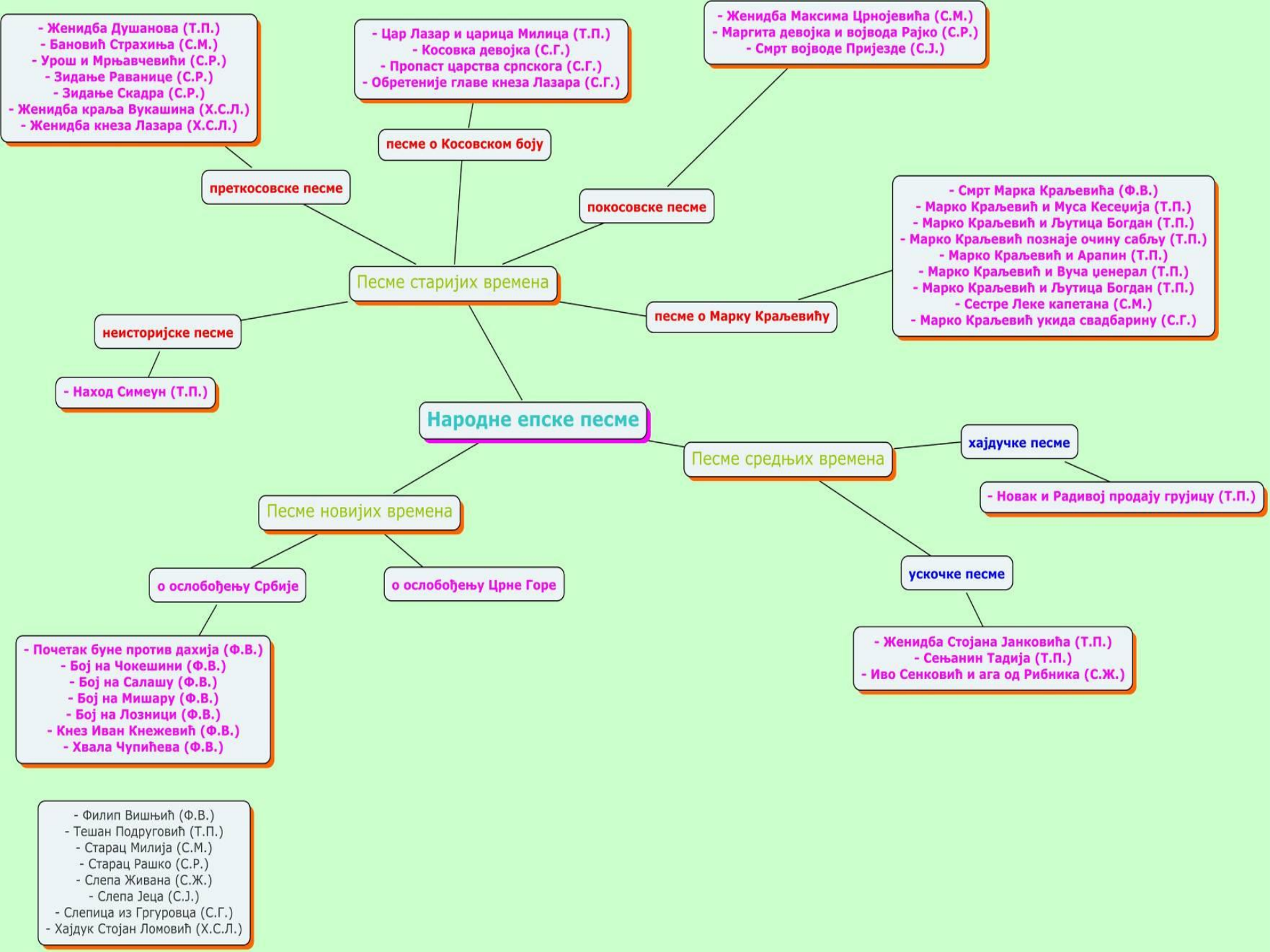
■ Почетак буне против дахија

- Бој на Чокешини
- Бој на Салашу није учесник
- Бој на Мишару
- Смрт Марка Краљевића
- Бој на Лозници
- Кнез Иван Кнежевић учесник
- Хвала Чупићева

Старац Милија

Херцеговац, са Вуком се упознао 1828. у Крагујевцу. За 15 дана је Вук једва записао четири песме, иако их је старац знао много више. Глава му је била пуна рана, јер се тукао са Турцима код Колашина. Умео се загледати у душу својих јунака, прави психолог. Песме је само **певао**, и то уз ракију и преко реда. Од њега је Вук забележио само четири песме, али су међу њима две најдуже: *Женидба Максима Црнојевића и Бановић Страхиња.*

- Други Вукови певачи:
- **Старац Рашко Колашинац**, Милијин земљак, испевао:
 - *О пропасти српског царства, Урош и Мрњавчевићи, Зидање Раванице, Маргита девојка и војвода Рајко, Зидање Скадра...*
- Вук је записивао песме и од слепих жена. Најбоља је **Слепа Живана**. Певала је о породичној љубави и пријатељству, најпознатија: *Иво Сенковић и ага од Рибника.*
- Живанина ученица била је **Слепа Јеца** :
 - *Смрт војводе Пријезде.*
- Од анонимне Слепице из Гргуровца је Вук, преко Лукијана Мушицког, добио шест песама:
 - *Косовка девојка, Марко Краљевић укида свадбарину, Пропаст царства српскога, Обретеније главе кнеза Лазара...*

Народне епске песме

Песме старијих времена

преткосовске песме

- Женидба Душанова (Т.П.)
- Бановић Страхиња (С.М.)
- Урош и Мрњавчевићи (С.Р.)
- Зидане Раванице (С.Р.)
- Зидане Скадра (С.Р.)
- Женидба краља Вукашина (Х.С.Л.)
- Женидба кнеза Лазара (Х.С.Л.)

песме о Косовском боју

- Цар Лазар и царица Милица (Т.П.)
- Косовка девојка (С.Г.)
- Пропаст царства српскога (С.Г.)
- Обретеније главе кнеза Лазара (С.Г.)

покосовске песме

- Женидба Максима Црнојевића (С.М.)
- Маргита девојка и војвода Рајко (С.Р.)
- Смрт војводе Пријезде (С.Ј.)

песме о Марку Краљевићу

- Смрт Марка Краљевића (Ф.В.)
- Марко Краљевић и Муса Кесеџија (Т.П.)
- Марко Краљевић и Љутица Богдан (Т.П.)
- Марко Краљевић познаје очину сабљу (Т.П.)
- Марко Краљевић и Арапин (Т.П.)
- Марко Краљевић и Вуча џенерал (Т.П.)
- Марко Краљевић и Љутица Богдан (Т.П.)
- Сестре Леке капетана (С.М.)
- Марко Краљевић укида свадбарину (С.Г.)

неисторијске песме

- Наход Симеун (Т.П.)

Песме средњих времена

хајдучке песме

- Новак и Радивој продају грујицу (Т.П.)

ускочке песме

- Женидба Стојана Јанковића (Т.П.)
- Сењанин Тадија (Т.П.)
- Иво Сенковић и ага од Рибника (С.Ж.)

Песме новијих времена

о ослобођењу Србије

- Почетак буне против дахија (Ф.В.)
- Бој на Чокешини (Ф.В.)
- Бој на Салашу (Ф.В.)
- Бој на Мишару (Ф.В.)
- Бој на Лозници (Ф.В.)
- Кнез Иван Кнежевић (Ф.В.)
- Хвала Чупићева (Ф.В.)

о ослобођењу Црне Горе

- Филип Вишњић (Ф.В.)
- Тешан Подруговић (Т.П.)
- Старац Милија (С.М.)
- Старац Рашко (С.Р.)
- Слепа Живана (С.Ж.)
- Слепа Јеца (С.Ј.)
- Слепица из Гргуровца (С.Г.)
- Хајдук Стојан Ломовић (Х.С.Л.)